

Ohppiide ja ovddasteddjiide

Áigi boahkuhuvvot HPV (humána papillomavirus) vuostá

Boahku humant papillomavirusa (HPV) vuostá lea fáladat ohppiide 7. luohkás. Ulbmil lea eastadit borasdávddaid maid virus dagaha. HPV njoammu seksuálalaš ovtastallamis ja eatnasat ožžot HPV-infekšuvnna eallimis.

HPV-boahkuheapmi eastada. Boahkuheapmi suodjala danne buoremusat go addo mánáide/nuoraide ovdal sii njoammuduvvojit. Danne fálojuvvo HPV-boahkuheapmi mánáide oassin mánáidboahkuhanprográmmas 7. luohkás, buori áiggis ovdal gaskamearálaš agi vuosttaš seksuálalaš vásáhussii.

Eanaš dilálašvuodain nohká HPV-infekšuvdna iešalddis moatti mánus. Muhtumin sáhtá virus goitge dagahit guhkilmas infekšuvnna, mii hárvanaš háviid sáhtá mielddisbuktit borasdávdda álgodásiid dahje borasdávdda. Dábálemos borasdávda masa HPV lea sivalaš lea goattočottaborasdávda. HPV sáhtá dagahit borasdávdda bahtačoallái (anus), njálbmái ja čoddagii. ja dasa lassin borasdávdda olggut vuolledábiide ja cihppii. HPV-boahkuheapmi sáhtá suodjalit dieid borasdávddaid vuostá.

Boahkuheami birra

HPV-boahkuheapmi biddjo gihtii gardnjila bajábeallái, ja addo guovtte háve, ja galgá galgá gollat unnimusat guhtta mánu boahkuhemiid gaskkas. Gávdnajit olu boahku HPV vuostá ja suodjaleapmi maid dat addet borasdávdda vuostá rehkenasto leat ovtadássásaš. Boahku mii addo norgga mánáidboahkuhanprográmmas lea Cervarix. Boahkuin sáhttet, nu go buot dálkasiin, leat liigeváikkuhusaid. HPV-boahku dábálemos liigeváikkuhus lea ahte čuggensadji ruvssoda. Oanehis áiggi feber, oaivebávččas, váibbasvuohhta, váibmogákkahat, vuoksin, luhčadávda ja čoavjebávččas leat maiddá raporterejuvvon. Ii leat čájehuvvon ahte HPV-boahkuheapmi lea sivvan kronalaš dahje duođalaš dávddaide, dahje ahte lasiha riskka daidda. Dávdamearkkat mat bohciidit maŋŋá boahkuheami eai dárbbas leat reakšuvnnat boahkuhepmái, muhto sáhttet leat mearkan dávdi mii ferte dikšojuvvot. Válde danne oktavuoda doaktáriin jus leat fuolastuvvan.

Buot mánáidboahkuhanprográmma boahku leat eaktodáhtolaččat. Váhnemat galget deattuhit mánáid oaivila. Loga eanet boahku, mo boahkuheapmi dahkko ja boahkuheami beaktilvuoda ja vejolaš liigeváikkuhusaid birra neahttasiiddus: www.fhi.no/vaksine-mot-hpv.

Muitte addit dieđuid dearvvašvuodabuohccedivššárii

Atte dieđu jus mánás lea immuvdnaváili dahje geavaha dálkasiid mat váikkuhit immuvdnasuodjalussii. Muittal maiddá jus mánás leat allergijat dahje jus sus ovdal lea leamaš allergalaš reakšuvdna dálkasiidda dahje boahkuide. Jus máná ožžu allergijaboahku (hyposensibiliserema) dahje eará boahku unnit go vahku ovdal dahje maŋŋel HPV-boahku, dieđit dearvvašvuodabuohccedivššárii. Eanet dieđuid gávnnat neahttasiiddus: <https://www.fhi.no/om-bvp>

Nuppe geardde boahkuheapmi lea dábálaččat guhtta mánu maŋŋá vuosttaš boahkuheami. Miehtan guoská goappašat boahkuhemiide. Dearvvašvuodabuohccedivššár addá eanet dieđuid goas galgá addot nuppes. Jus máná dearvvašvuodadili rievdá dahje eará ákkat čuožžilit maid dihte ii sáhte addit boahkuheami nuppes, de galgá addit dieđu dearvvašvuodabuohccedivššárii.